

سکه اسلامی اوفا

محسن جعفری مذهب

اوفا در ۷۵۷ م / ۱۴۰ ق به شاهی مرسیا رسید. در سال ۷۶۰ م / ۱۴۳ ق حمله ولزی‌ها را دفع کرد و در سال ۷۷۷ م / ۱۶۰ ق، شاه تمام انگلستان در جنوب رود هامبر شد. اوفا بسیار مورد احترام پاپ هادریان اول بود که او را پادشاه انگلستان، Rex Anglorum، لقب داد. شارلماین پادشاه فرانسه با او برابر شمرده می‌شد و حتی کوچک‌ترین پسر او، با یکی از دختران اوفا ازدواج کرد. دوستی آنان به حدی بود که شارل ماین در سال ۷۸۰ م / ۱۶۳ ق، بخشی از غنایم جنگی‌اش را با تبریک، برای او فرستاد.

اوفا پادشاه متعصبی بود و کلیساهای زیادی از جمله صومعه سنت آلبان ساخت. او ظاهراً از تبعیت اسقف‌های خود از اسقف بزرگ کانتربوری در کنت - که خارج از حکومت او بود - چندان راضی نبود؛ از این رو سعی کرد سر اسقفی خود در لیچفیلد را داشته باشد که از هومبر تا تیمس را رهبری می‌کرد. با موافقت پاپ هادریان در سال ۷۸۶ م / ۱۷۰ ق، نمایندگان او در شورای چلسی (۷۸۷ م / ۱۷۱ ق) حاضر شدند که به شورای نزاع شهرت یافت و بر اساس تصمیمات آن، سر اسقفی کانتربوری از دخالت در امور سراسقفی لیچفیلد ممنوع شد.

اوفافا سرزمینی شامل جنوب یورکشایر نوین (هومبریا) شامل نواحی کنونی لیندزی^۱، اسکس^۲، ساری^۳، ساسکس^۴، انگلیای شرقی^۵، کنت^۶ و وسکس^۷ را به دست آورد که مرسیا^۸ نام گرفت. شاهان کوچک منطقه به او باج می‌پرداختند و برای به دست آوردن نفوذ بیشتر، دختران خود را به حاکمان وسکس و اومبریای شمالی^۹ داد. اوفافا یکی از قوی‌ترین پادشاهان انگلو ساکسون در انگلستان بود. اما درباره او بسیار کم می‌دانیم.

اوفافا روابط خوبی با پاپ آدریان یکم [پاپ از ۷۷۲ - ۷۹۵ م / ۱۵۵ - ۱۷۹ ق] داشت و علت آن آشکار بود: از آنجا که یورک تحت نظارت اسقف بزرگ کانتربری، در خارج از قلمرو اوفافا بود، پاپ آدریان به او اجازه داد تا اسقفی اعظم لیچفیلد تشکیل گردد تا زیر نظر اوفافا باشد؛ از این رو مرسیا خارج از حوزه اسقف بزرگ کانتربری قرار داشت. بدین ترتیب اوفافا توانست یورک، دشمن قدیمی خود را در تصرف آورد. سر

1. Lindsey
2. Essex
3. Surrey
4. Sussex
5. East Anglia
6. Kent
7. Wessex
8. Mercia
9. Northumbria

سکه اسلامی اوفا/ محسن جعفری مذهب

اسقفی لیچفیلد، شانزده سال دوام آورد و کمی پس از مرگ اوفا به سر اسقف کانتربوری باز گردانده شد. پس از مرگ اوفا در ماه جولای ۷۹۶ م/ ۱۸۰ ق تنها پسرش اگفرت^۱، ۱۴۱ روز حکومت کرد و خاندان اوفا منقرض شد. گور او شناخته شده نیست، اما به روایتی در کلیسایی در کنار رود اوسه^۲ در بدفورد دفن شد. سد اوفا از نگاهی مشابه دیوار بزرگ چین بود تا انگلستان را از یورش‌های ولزی‌ها در امان دارد. این دیوار، ۱۲۵ مایل درازا داشت.

از اوفا سکه‌هایی به جای مانده است که بر آنها عکس او و متن OFFA REX نقش بسته است:

- 1 . Ecgferth
- 2 . Ouse

هیچ یک از مورخان انگلیسی که از پنی‌های نقره‌ای اوفافا نام می‌برند، ذکری از سکه طلای او ندارند، اما سکه مورد بحث ما، تاریخ ضرب ندارد. این تنها سکه اسلامی است که در یک کشور غیر اسلامی (انگلستان) ضرب شده است. در موزه بریتانیا، سکه‌ای طلایی از اوفافا وجود دارد^۱ که در سال ۱۸۷۱ م / ۱۲۸۸ ق یافته شده و بسیار جالب است:

روی سکه: لا اله الا الله وحده لا شریک له

حاشیه: محمد رسول اله ارسله بالهدی و دین الحق لیظهره علی الدین کله

پشت سکه: محمد رسول الله

حاشیه: بسم الله ضرب هذا الدینر فی سنه سبع و خمسن و مائه

[در پشت سکه و در میان سه کلمه «محمد/ رسول/

الله»، برعکس نوشته شده: OFFA REX

این سکه، برداشتی کامل از سکه ابو جعفر منصور، دومین

خلیفه عباسی است که نمونه اصلی اسلامی در سال ۱۵۷ ق /

۷۷۴ م ضرب شده بود. خلیفه منصور بین سال‌های ۱۳۶ تا ۱۵۸

هجری / ۷۵۴ تا ۷۷۵ میلادی و شاه اوفافا بین سال‌های ۷۵۷

تا ۷۹۶ میلادی / ۱۳۹ تا ۱۸۰ هجری حکومت می‌کردند؛ یعنی شاه اوفافا سه سال پس از خلیفه منصور به حکومت رسید و یازده سال پس از او مرد. سکه باید در نیمه دوم حکومت اوفافا ضرب شده باشد. از راه رسیدن سکه اسلامی به انگلستان خبر نداریم، اما می‌دانیم که در همان زمان‌ها، وایکینگ‌ها که جهت تجارت، پوست به خاک روسیه وارد می‌کردند و تا بلغار قدیم در قلب روسیه رفته، در آنجا با مسلمانانی که به همین منظور از خراسان به بلغار می‌رفتند آشنا می‌شدند. بعضی از سکه‌های ساسانی تا سامانی در سواحل دریای بالتیک و حتی سوئد دیده و کشف شده است.

در موزه بریتانیا و در همان اتاقی که سکه اوفافا قرار دارد، سکه‌ای از خلفای اموی قرار دارد که از سکه‌های بیزانسی تقلید کرده است^۲. هنوز به این سؤال که آیا اوفافا مسلمان بوده یا نه جواب جدی داده نشده است.

1. Room 68, case 6, exhibit 1, Gold Dinar of Offa, king of Mercia (757-96), copy of a dinar of the Abbasic [sic] caliphs H157/AD 774.

2. Room 68, case 12, display 3 Islam and the East, exhibits 1-4, Gold Solidus of Byzantine emperor Heraclius (610-41